
VIERING / DIENST op 31 augustus 2025, 10 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: J.R.

Koster: Leon de Graaff

Kerkenraadslid: Annigje Leighton

Lezer: Anneke Brouwer

Predikant: Paul F. Thimm

Thema: Welke plek neem en welke geef ik?

Aansteken van de kaarsen

Welkom

Zingen "Morgenglans der eeuwigheid"

213:1,2,3

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw is in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft.
en van Jezus Christus, die ons voorgaat.
door de Heilige Geest, die ons steunt en die ons uitdaagt. Amen.

Met elkaar delen (kaarsen aansteken)

Zingen "Wij moeten Gode zingen"

713:1,2,5

Gebied

Aan het begin van deze nieuwe week komen we in dit huis,
om elkaars nabijheid en om uw nabijheid te zoeken en te voelen.

God, schenk dat we iets horen en meenemen, wat ons goed doet, wat ons bemoedigt,
wat ons versterkt in zelfinzicht, in menselijkheid, in geloof tot U.

Schenk ons moed, als we in moedeloosheid dreigen te verzinken,
en sprankjes van vreugde, als we overspoeld worden door golven van verdriet.
Maak ons open voor de hoop in een betere, liefdevollere wereld
om niet zuur of bitter of cynisch te worden door wat we meemaken, zien en horen.
Zo bidden we als volgelingen van Jezus Christus – met vallen en opstaan. Amen.

Bijbellezing: Deuteronomium 24: 17-22

Zingen "Wat vraagt de Heer nog meer van ons"

992 (alle 4)

Bijbellezing: Lucas 14: 1 en 7-14

Zingen "De eersten zijn de laatsten"

991: 1,7,8

Preek/overdenking

Lieve gemeente, mensen hier in de kerk en thuis of elders via livestream meevierend!

I.

Sommige mensen zitten erop **te wachten dat je iets verkeerd**, iets fout doet. Dan kunnen ze je lekker **bekritisieren** en in de pan hakken. Zulke mensen heb je in alle tijden en **overal**. - Zulke mensen heb je in Washington, in Den Haag, ja ook in Mijdrecht of in Aalsmeer. Zelfs in onze Doopsgezinde gemeente heb je ze. Maar wees niet bang, ik zal hier geen namen noemen.

Jezus had al ermee te maken - **met mensen die “loeren”** (zo staat het letterlijk in de evangelietekst van Matteüs)... mensen die zitten te loeren op wat Jezus nou weer verkeerd zal doen of zeggen om hem aan te pakken en op de kop te geven. Noem ze zoals je wilt: moraalridders, doordravers, beentje-lichters, in-de-hoek-drijvers...

Alsjeblieft begrijp me niet verkeerd: **critici** hebben we **hard nodig** in onze samenleving, in de wereld en in de kerk. Ik bedoel mensen die de **waarheid** durven te zeggen en die misstanden en onrecht aan de kaak durven te stellen. – Maar het hangt ervan af, of je kritiek uitoefent met **goede bedoelingen** om anderen sterker en beter te maken of met **kwade bedoelingen** om ze te vernederen of kapot te maken.

Laat ik meteen zeggen, dat lang niet alle **Farizeeërs** kwade bedoelingen hadden (en hebben). Er zijn er die vierkant achter Jezus stonden en het voor hem opnamen zoals bijvoorbeeld het Farizeze raadslid **Jozef van Arimathea**. Die heeft Jezus zelfs zijn graf ter beschikking gesteld...maar dat is een ander verhaal.

In ons verhaal van vandaag is **Jezus bij een Farizeeër uitgenodigd**. Hij wil Jezus testen: of Jezus dingen doet die volgens de wet (de Thora) niet mogen, illegale, strafbare dingen zoals op sabbat iemand genezen (en dus werken) of andere overtredingen. Maar Jezus trekt zich daar niet zo veel van aan. Hij laat zich niet bang maken. “De sabbat is voor de mens geschapen en niet de mens voor de sabbat.” – Of anders gezegd: **wetten** zijn gemaakt om het **leven met elkaar** menselijker en **leefbaarder** en socialer te maken. Wetten zijn **niet om mensen te onderdrukken** of ineens tot crimineel te maken – in Nederland niet en in Amerika niet, in Israël (toen al niet en nu nog niet).

II.

Jezus wordt kritisch geobserveerd - en **Jezus observeert** zelf ook mensen: hoe ze zich gedragen, hoe ze bijvoorbeeld van alles en nog wat doen om de **beste plekken** aan tafel te veroveren naast de gastheer. En het zou me niet verbazen als daarbij ook wat geduwd en getrokken werd en ellenbogen werden gebruikt. Tja, dat komt in de beste kringen voor. Er zijn mensen die schrikken er niet voor terug om anderen zelfs hun plek af te pakken (dat heet landje-pik).

Weet u, wat me **aan Jezus zo verbaast?**

Jezus helpt en geneest mensen, ook op sabbat. Hij **overtreedt** wel eens bewust wetten en regels. Jezus doet dus **illegale dingen**, is burgerlijk ongehoorzaam, omwille van de **menselijkheid** en omwille van de **liefde van God**.

En alsof dat nog niet genoeg is, Jezus durft zo **brutaal** te zijn, om daar over te praten en kritiek te leveren op wat niet deugt in de samenleving en in zijn omgeving.

Stel je voor: **Jezus** is uitgenodigd als gast – en niet op zomaar een feestje, maar op een deftige receptie en een diner op sabbat - in een **gezelschap van de hogere kringen**. Jezus gaat erheen, hoewel hij aanvoelt: “ze gaan daar op me loeren en me testen”. Jezus laat zich niet intimideren, maar maakt op sabbat iemand beter tegen de regels in. Sterker nog: **Jezus durft** als gast kritische dingen te zeggen over de gasten en over zijn gastheer. Jezus vertelt rake gelijkenisjes, **vlijmscherpe** voorbeelden, voor iedereen iets. Je moet maar durven! Sterk staaltje van Jezus. Ik bewonder zijn lef om zonder schaamte de waarheid te zeggen en ik moet er wat om lachen, om zijn **brutale openhartigheid**.

III.

Jezus begint met kritiek aan de **gasten** die net als hij uitgenodigd zijn voor de feestelijke maaltijd. Men is daar niet alleen om te eten en te drinken, maar ook voor boeiende **tafelgesprekken**. Dat kan best **gezellig** zijn – samen eten en met elkaar praten. In onze **gemeente** merken we dat bijvoorbeeld bij de tafelgesprekken bij de Inloop, de vier Seizoensbijeenkomsten voor onze Senioren en laatst bij de proef van de Zomerkring van 16 juli – en de lunch volgende week op de Startzondag. Elkaar ontmoeten aan tafel.

Ja, maaltijden met tafelgesprekken kunnen **best gezellig** zijn. Het hangt ervan af. Naar sommige diners komt men **om te zien en gezien te worden**, om te bekijken en bekeken te worden, om te praten en te netwerken, misschien ook om stiekem deals te sluiten, zaken te doen (wie weet). Ach, het is ook wel **een spelletje** dat samen gespeeld wordt - zo ook op het feest waar Jezus voor uitgenodigd is.

Jezus kijkt om zich heen en dan doet hij zijn mond open - over fatsoenlijke **tafelmanieren** nog wel. En het gaat niet om eten met mes en vork en praten met volle mond. Nee, Jezus heeft het over **wie waar gaat zitten** (of aanliggen zoals dat toen soms gebruikelijk was): “**Dring niet te veel naar voren**, naar de ereplaatsen. Je loopt kans om op je nummer gezet te worden en dat kan heel **pijnlijk** zijn. Ga liever wat **achteraan** zitten.”

Waar is Jezus eigenlijk mee bezig? Waar bemoeit hij zich mee? - Geeft hij een **les in burgerfatsoen**, in nette **omgangsvormen**, in normen en waarden? - Dat klinkt zo, want Jezus besluit zijn gelijkenis met een bekend spreekwoord, met de ferme **one-liner** “Wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en wie zichzelf vernedert, zal verhoogt worden.” (V.11)

Dat klinkt helder en duidelijk. Maar ja, je kunt ook **doen alsof** je heel **bescheiden** bent; jezelf bewust **achteraan** plaatsen in de **verwachting** dan **naar voren gehaald** en beloond te worden.

Maar is dat het, wat Jezus bedoelt? – Dan ga je wel heel **berekenend** te werk. Dat is toch geen echte bescheidenheid maar “**valse bescheidenheid**”. Want het is alleen maar een slimmere en subtielere manier om je doel te bereiken: namelijk de beste plek - of tenminste een betere plek voor jezelf.

En dat is nu precies, wat Jezus **aan de kaak** stelt: dat **voordringen** van de een voor de ander. Het gaat dus om **meer dan tafelmanieren** en simpel basisfatsoen. Wie alleen **met en voor zichzelf** bezig is ten koste van een ander, heeft **geen oog voor de ander**. En dáár gaat het Jezus om: “Let op elkaar, of de ander, je tafelgenoot er wel goed bij zit (letterlijk en figuurlijk). Echte tafelmanieren en basisfatsoen gaan over **oprechte aan-**

dacht voor elkaar, niet uit berekening handelen voor je eigen voordeel, maar rekening houden met elkaar, de ander recht doen.

IV.

O ja Jezus heeft ook nog een gelijkenis, een voorbeeld voor de **gastheren en gastvrouwen**. En dat hangt er nauw mee samen met wat hij eerst tegen de **gasten** zegt. Want hoe en wie je uitnodigt, bepaalt niet alleen de sfeer van een feest maar ook of het feest mensen verbindt en echt gelukkig maakt.

Jezus zegt namelijk tegen degene die hem heeft uitgenodigd: *“Nodig voor je feest niet je vrienden, je familie en rijke bureu uit. Van hen kun je verwachten dat ze je ook weer uitnodigen. – Nodig voor je feest armen, verlamden en blinden uit. Daar word je gelukkig van, omdat ze niets terug kunnen doen.” (V.13-14)*

Nou, ik **weet niet of dat altijd zo werkt**. Verjaardagsfeesten zijn toch ook belangrijk?! – Maar ja, we mensen zijn zo gewend aan “voor iets hoort iets” en we zijn gevoelig voor om iets terug te krijgen – tenminste iets dat waardering en erkenning oplevert. Ik herinner me nog aan vroeger toen ik op de **basisschool** zat. Met **verjaardagsfeesten** was het altijd zo’n dingetje. - Wie nodig je uit en wie liever niet? Wie geeft leuke kadootjes? En door wie wil je graag uitgenodigd worden? – Of alleen kinderen van de basisschool zo denken en doen – en volwassenen niet? – Nou, ik denk dat er een kern van waarheid zit in het spreekwoord “Jong geleerd is oud gedaan”. Lastig hoor!

En toch, als je **Jezus serieus** neemt, zou het ook kunnen dat je **juist echt gelukkig** kan worden als je iets deelt of weggeeft zonder daarvoor iets terug te kunnen verwachten. Dat dat je een andere, diepere soort voldoening kan geven.

Wat Jezus daar zegt, is **opmerkelijk** en wel wat **gewaagd**. Zeker.

Ik probeer me voor te stellen, hoe dat zou zijn als we persoonlijk en in onze samenleving zo zouden handelen als Jezus voorstelt. Dat niet alleen de betere kringen met elkaar om de tafel gaan, maar dat de **kwetsbaarmsten** – de Thora noemt ze “**wees, weduwe en vreemdeling**” zomaar welkom zijn om aan te schuiven aan tafel.

Jezus noemt ze de **armen, kreupelen, verlamden en blinden**, dus zij die niet voor zichzelf kunnen zorgen en opkomen, maar **op anderen zijn aangewezen**.

Ik probeer me voor te stellen: hoe een **open woonhuis** - of een **open, gastvrije kerk** waar we het graag over hebben, er zou uitzien en zou ruiken.

Stel je voor dat we de deur en de tafels thuis en in onze kerk werkelijk zouden openen voor daklozen, armen, sociaal en economisch armen.

– Hoe zou onze kerk dan eruitzien en hoe zou onze kerk ruiken? - Zouden we er ongemakkelijk en onzeker van worden of juist gelukkig en voldaan? Zouden mensen wegblijven of juist erbij komen?

Als we armen en kwetsbaren **thuis** zouden ontvangen en **in onze kerk** - hen die ons onze moeite niet kunnen belonen en niet iets terug kunnen geven. Geen garantie van dienst en wederdienst, van geven en nemen...

zouden we daardoor zelf veranderen en een ander soort gemeente worden dan we nu zijn of niet? Hier en daar gebeurt het al, christenen die zich verzetten tegen het criminaliseren van bepaalde asielzoekers en criminaliseren van hun hulpverleners.

Het zou wel wennen zijn aan nieuwe tafelmanieren en ander beleid misschien. Ik geef toe, dat ik dat best ongemakkelijk en onwennig vind...en u misschien ook.

Maar goed, Jezus zegt een keer tegen zijn volgelingen dat ze niet zo moeten zijn als de leiders en heersers in de wereld die volken onderdrukken en hun macht misbruiken. Hij waarschuwt hen: *“Zo mag het bij jullie niet gaan. Wie bij jullie de belangrijkste wil zijn, moet dienaar van de anderen zijn.”* Jezus is namelijk ook niet gekomen gediend te worden, maar om te dienen en om zijn leven te geven als losgeld voor velen. (Marcus 10:41-45).

Jezus benadrukt dus het belang van **goede tafelmanieren en omgangsvormen** op een **dieper niveau** dan wij gewend zijn. Dat is een les en best een uitdaging juist als geloofsgemeenschap in deze tijd en in een wereld van verdeeldheid, van eigendunk, uitsluiting en ingewikkelde belangen.

Ja, het is belangrijk om steeds opnieuw te luisteren naar Jezus, onze heer en meester. Ja, het is actueel om van hem te leren - niet alleen wat goed is voor onszelf maar ook voor de wereld waarin we leven. Jezus verzekert dat jij, dat wij er diep gelukkig en echt voldaan van worden. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

Bron van liefde, Kracht om te leven, U die ons voorstellingsvermogen te boven gaat,

Van U ontvangen we eten en drinken, meer dan we nodig hebben, zodat we kunnen geven. Aan U hebben we de mensen te danken, met wie we leven en vieren en praten, die ons steunen en waar wij verantwoordelijkheid voor dragen. – Wij danken en loven U daarvoor.

U kent onze behoefte om gezien en erkend te worden. U begrijpt onze menselijke zorg om zekerheid voor de toekomst, veiligheid voor nu. U weet, dat we soms bang zijn om tekort te komen of dat we jaloers worden op anderen.

Wij bidden daarom: Geef ons gelatenheid en wijsheid, dat we niet te veel ervan laten afhangen van hoe anderen over ons denken. Want Uw liefde draagt ons en ziet ons en geeft ons kracht om onszelf te aanvaarden.

Bevrijd ons van jaloezie en ijdelheid die ons de vreugde bederven en het leven verzuren.

Schenk ons toch inspiratie en nieuwe energie, zodat we U en elkaar vertrouwen en het goede van harte gunnen, elkaar helpen en bijstaan op aarde.

Schenk ons ook de moed tot echt openheid en onbaatzuchtige gastvrijheid en dat we elkaar steunen en bemoedigen als dat ons lastig en ongemakkelijk lijkt, ja haast onmogelijk en onvoorstelbaar.

Ja zegen ons met vindingrijkheid en vertrouwen, om onze schroom te overwinnen voor hen die ons nodig hebben en die we niet zo goed kennen als onze vrienden, onze familie en onze vertrouwde kringen.

We bidden en denken aan hen die ziek zijn of hun huis niet uitkomen, die eenzaam zijn of verdrietig, die teleurgesteld zijn of bitter op anderen en op het leven. Open onze ogen en harten zodat we hen zien en er voor hen zijn.

We bidden ook voor allen die lijden aan onderdrukking en geweld, honger en dorst, die hun leven niet zeker zijn en die onrecht wordt aangedaan in Gaza, in Soedan, in Oekraïne en op zoveel andere plaatsen op aarde. Dat we ze niet in de steek laten of vergeten, maar steeds weer wegen vinden om voor hen op te komen.

In de stilte bidden en denken we nu voor wat we in onze eigen woorden willen uitspreken.

...stilte...

We bidden samen tot U - omwille van de toekomst van de wereld die ook onze toekomst is:

(oudere versie)	(versie van NBV 2006)
Onze Vader die in de hemel zijt.	Onze Vader in de hemel!
Uw naam worde geheiligd	Laat uw naam geheiligd worden,
Uw koninkrijk kome.	laat uw koninkrijk komen
Uw wil geschiede in de hemel,	en uw wil gedaan worden
alzo ook op de aarde.	op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.	Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
En vergeef ons onze schulden,	Vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.	zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is.
En leid ons niet in verzoeking,	En breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van de boze.	maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want van u is het koninkrijk	Want aan U behoort het koningschap,
en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid	de kracht en de majesteit - in eeuwigheid. Amen

Collecten

Zingen "Uw stem, Heer, hebben wij gehoord"

722 (alle 3)

Zegen (samen)

Laten we nu aan het einde van de dienst en het begin van deze nieuwe week elkaar en de wereld zegenen in uw naam:

*De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
en geeft je vrede!*

Zingen "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"
= melodie van 273 "Loof God die zegent al wat leeft"

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenskracht,
zo gaan wij niet alleen. Amen.

Doven van kaarsen